

Plavebný kanál Zlatá Baňa - Solivar

Pre výrobu soli bolo potrebné veľa dreva. Používalo sa na výstuže baní i na varenie soli. Keď sa drevo v blízkosti solných baní vytlačilo, bolo ho potrebné privážať z väčších vzdialeností. Na jeho dopravu slúžili zaujímavé vodné diela.

Prvá etapa tunajšej vodnej dopravy dreva začala pod vedením lesmajstra Štefana Jordana v roku 1691. Ten upravil potok Delňu pre plavebné účely od Zlatej Bane po Dulovú Ves a odtiaľ plavené drevo odklonil do dreveného žľabu vedúceho do Solivaru. Výkonnosť vodnej dopravy sa výrazne zvýšila výstavbou vodného kanála v rokoch 1819 – 1821. Projekt vypracoval dvorný architekt Ján Svoboda, ktorý zároveň rozhodol o stavbe priehrady v Zlatej Bani. Jej úlohou bolo zvýšenie stavu hladiny pri preprave dreva. Kanál lichobežníkového profilu mal šírku dna 0,6 m a celkovú dĺžku 18,9 km. Terénne nerovnosti prekonával zárezmi, násypmi a výkopmi. Ústil pri Solivare na veľký sklad, kde sa drevo samočinne triedilo pomocou zarážok. Kanálom sa ročne prepravilo do 10 000 m³ dreva. Plavebný kanál zanikol začiatkom 20. stor., keď bol nahradený v tých časoch modernou dopravou dreva pomocou lesnej železnice.

Z úcty k histórii a pre pamäť budúcich generácií vyhlásil túto lokalitu štátny podnik LESY SR v roku 2010 za významné lesnícke miesto.

Pečiatidlo Riaditeľstva štátnych lesov v Solnom Hrade (Solivar)

Mapa lesov pri Solivare s potokom Delňa v roku 1728. Od Dulovej Vsi vedie do Solivaru vodný žľab.

Plán vodného žľabu s kontrolným zápisom z roku 1822 (zo zbierok Lesníckeho a drevárskeho múzea vo Zvolene)

Ukončenie plavebného kanálu v Solivare, stav začiatkom 20. storočia (zo súkromnej zbierky M. Duchoňa)

Budova Riaditeľstva štátnych lesov a majetkov v Solivare (1935)

Srbskí vojnoví zajatci pri stavbe solivarskej lesnej železnice v roku 1917

Budova správy komorského majetku (zachovaná dodnes)

Grafika: S. Parobok